

ONTWERP-NOTA

VRIJWILLIGERSBELEID GEMEENTE SOEST
2012-2015

"Vrijwilligers maken het verschil"

Versie d.d. 24-1-2012

INHOUDSOPGAVE

1	Samenvatting	5
2	Inleiding	9
3	Vertalen maatschappelijke ontwikkelingen	10
3.1	Definitie	10
3.2	Het huidige beleid en ontwikkelingen	10
3.2.1	Beleid Rijksoverheid	10
3.2.2	Landelijke ontwikkelingen	10
3.2.3	Vrijwillige inzet in Soest	12
3.3	Beleid 2012-2015	15
4	Verbinden en makelen	17
4.1	Definitie	17
4.2	Huidige uitvoering in Soest	17
4.2.1	Maatschappelijk Betrokken Ondernemen	17
4.2.2	Maatschappelijke stage	17
4.2.3	Het Vrijwilligersloket	18
4.2.4	De verbindingsfunctie	19
4.3	Beleid 2012-2015	20
5	Versterken	22
5.1	Definitie	22
5.2	Huidige uitvoering in Soest	22
5.2.1	Evaluatie van de huidige ondersteuningsstructuur	22
5.3	Beleid 2012-2015	23
6	Verbreiden	25
6.1	Definitie	25
6.2	Huidige uitvoering in Soest	25
6.2.1	Verzekering	25
6.2.2	Waardering	25
6.2.3	Promotie	25
6.3	Beleid 2012-2015	26
7	Verankeren	27
7.1	Definitie	27
7.2	Huidige uitvoering in Soest	27
7.3	Beleid 2012-2015	27
8	Begroting en BCF Stichting Balans	28
	Bijlagen	29
	A) gebruikte afkortingen en definities	
	B) deelnemers expertmeetings	
	C) landelijke ontwikkelingen: deelname aan vrijwilligerswerk	
	D) gerealiseerde gemeentelijk vrijwilligersbeleid 2008-2011	

1. SAMENVATTING

Vrijwillige inzet is een gewaardeerde vorm van participatie

De gemeente ziet vrijwilligerswerk als een belangrijke vorm van deelname aan de samenleving. De vrijwilliger doet door het vrijwilligerswerk mee aan de maatschappij of zorgt ervoor dat anderen dat kunnen. De *Wmo als participatiewet* is de gemeentelijke aanjager achter deze nota Vrijwilligersbeleid, meer in het bijzonder prestatieveld 4 van de Wmo, waarin de wetgever de gemeente opdraagt om naast mantelzorgers ook **vrijwilligers(werk) te ondersteunen en te stimuleren**. De nota Vrijwilligersbeleid onderbouwt doelstellingen, resultaten en acties voor deze ondersteuning in 2012-2015 (input voor Wmo-beleidsplan)

Ontwikkelingen in het vrijwilligerswerk in Soest

De vrijwillige inzet in Soest is van hoge kwaliteit en grote diversiteit. Het aantal vrijwilligers is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde, maar vooral voor structurele activiteiten is het de afgelopen jaren lastiger geworden om vrijwilligers te werven. De landelijke trend van minder uren inzet per vrijwilliger is ook in Soest merkbaar. Steeds meer vrijwilligers zijn vooral gemotiveerd om een kortdurende inzet te plegen (bijvoorbeeld bij evenementen of jaarlijkse activiteiten). Voor bepaalde activiteiten worden specifieke deskundigheden en kwaliteiten gevraagd waarvoor, ondanks begeleiding en opleiding, niet altijd een geschikte kandidaat is te vinden. Ook lukt het door taalproblemen of een beperking nogal eens niet om een match te maken met een organisatie voor vrijwilligerswerk. Tot slot grenst, vooral in de zorg en in het welzijnswerk, de inzet van vrijwilligers aan die van professionals als het gaat om hoeveelheid inzet en expertise, maar vooral ook in de belasting die dat met zich meebrengt. Er zijn tussen de domeinen Zorg & welzijn, sport en cultuur verschillen in de aard van de vraagstukken waar organisaties mee van doen hebben. De hiervoor geschetste ontwikkelingen gelden in meer of mindere mate voor de drie genoemde domeinen van vrijwilligerswerk.

Visie op de gemeentelijke rol

Vrijwilligerswerk wordt steeds belangrijker in onze samenleving. Dankzij vrijwilligers is het mogelijk allerlei voorzieningen in stand te houden. Daarnaast geeft het doen van vrijwilligerswerk mensen de kans om zichzelf te ontplooiën, ervaring op te doen, andere mensen te ontmoeten, een zinvolle tijdsbesteding te hebben of zich in te zetten voor iets wat men belangrijk vindt. Voor mensen die zich in een langdurige uitkeringssituatie bevinden kan vrijwilligerswerk als sociale activering dienen. Ook kan vrijwilligerswerk een stageplek zijn.

Vrijwilligers maken het verschil. Het bevordert sociale cohesie. Om het vrijwilligerswerk mogelijk te maken en te behouden, wil de gemeente het particulier initiatief stimuleren en een **aanvullende ondersteuningsstructuur** bieden voor vrijwilligers en organisaties die werken met vrijwilligers. De focus van het beleid ligt op de *georganiseerde* vrijwilliger, vooral uit praktische overwegingen. Deze vrijwilligers zijn immers herkenbaar doordat zij zich namens een organisatie inzetten en kunnen ook langs die weg ondersteund en gewaardeerd worden. De gemeente ziet de grootste uitdagingen in het domein Zorg & welzijn. Dit gezien de vergrijzing, de terugtrekkende overheid maar ook de aard van de problematiek waaraan de vrijwilligers een positieve bijdrage leveren.

Vrijwilligersbeleid Soest 2012-2015

Het vrijwilligersbeleid van de gemeente beoogt het volgende **maatschappelijk effect**: Soester inwoners zetten zich vrijwillig in voor de samenleving. Het doel is of zelf maatschappelijk te participeren of anderen te laten meedoen in de samenleving. Om vrijwilligers te kunnen behouden (en te werven) is het inspelen op **de ondersteuningsbehoefte van de vrijwilligers**

en van de vrijwilligersorganisaties van groot belang. Dit is een belangrijk uitgangspunt van het gemeentelijk beleid.

Het Vrijwilligersbeleid 2012-2015 van de gemeente Soest sluit aan bij de **vijf basisfuncties** die het Rijk voor de **ondersteuning van de vrijwillige inzet** aangeeft. De gemeente wil samen met burgers, (vrijwilligers)organisaties, bedrijven en scholen vormgeven aan het vrijwilligersbeleid.

Basisondersteuningsfunctie 1: Het vertalen van maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de lokale vrijwillige inzet (hoofdstuk 3)

De hedendaagse vrijwilliger is vaak een drukbezet persoon en doet graag een afgeronde klus waarvan de tijdsduur eindig is. De nadruk ligt steeds meer op persoonlijke ontwikkeling. Omdat op alle terreinen (zorg & welzijn, sport en cultuur) een tekort aan vrijwilligers wordt ervaren is het zaak beter bij de wensen van de vrijwilliger aan te sluiten. Vooral als het gaat om vrijwilligerswerk in zorg & welzijn want daar wordt door een terugtrekkende overheid een grotere inzet van vrijwilligers gevraagd.

Doelstelling van gemeentelijk beleid 2012-2015:

Meer (vrijwilligers)organisaties zijn zich bewust van het feit dat de hedendaagse vrijwilliger andere eisen aan vrijwilligerswerk stelt dan voorheen het geval was (beperkte duur van vrijwilligerswerk; persoonlijke ontwikkeling e.d.).

Acties:

1. Vrijwilligersorganisaties stimuleren om de vormen van vrijwilligerswerk zo veel mogelijk aan te laten sluiten i.c. aan te passen bij de behoefte en wensen van de hedendaagse vrijwilliger.
2. De gemeente vraagt van het Vrijwilligersloket:
 - jaarlijks bestaande vrijwilligersnetwerken in Soest op de domeinen Zorg & welzijn, Sport en Cultuur te bezoeken. Tenminste eenmaal per jaar biedt het Vrijwilligersloket (vrijwilligers)organisaties aan samen met hen na te denken over inhoud en tijdsduur van het vrijwilligerswerk om knelpunten in vraag & aanbod van deze organisaties zoveel mogelijk op te lossen;
 - met voorstellen te komen hoe de tevredenheid van (georganiseerde) vrijwilligers in de gemeente onderzocht kan worden;
 - in 2012 met voorstellen te komen hoe de huidige gemeentelijke regeling voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers verbeterd kan worden.

Nagestreefd resultaat:

Meer vrijwilligers zetten zich in omdat het vrijwilligerswerk passend is.

Basisondersteuningsfunctie 2: Het verbinden van vrijwilligersorganisaties en het matches ('makelen') van vrijwilligers met organisaties (hoofdstuk 4)

Veel matches in het vrijwilligerswerk tussen vraag en aanbod komen zonder tussenkomst van het Vrijwilligersloket succesvol tot stand. Toch is in een aantal gevallen meer inzet (in tijd en moeite) nodig om een match naar ieders tevredenheid te laten slagen. Vrijwilligersorganisaties moeten met elkaar in verbinding komen om van elkaar te leren.

Doelstelling van gemeentelijk beleid 2012-2015:

Toename van specifieke doelgroepen die vrijwilligerswerk doen, te weten jongeren/scholieren; moeilijk bemiddelbare personen (allochtonen; nieuwkomers; GGZ; VG; re-integreerders); en werknemers in het kader van Maatschappelijk Betrokken Ondernemen (MBO); en vrijwilligers in de thuissituatie.

Acties:

1. Het Vrijwilligersloket moet zich minder richten op individuele vrijwilligers en meer op organisaties. Voor zover het Vrijwilligersloket zich richt op individuele vrijwilligers gaat het om bemiddelen en matchen van moeilijk plaatsbare vrijwilligers.
2. Afspraken maken met professionals uit de sectoren VG/GGZ/werk voor deskundige ondersteuning van het Vrijwilligersloket bij het bemiddelen van moeilijk plaatsbaren. De gemeente brengt het Vrijwilligersloket in contact met deze professionals.
3. Afspraken maken met het Voortgezet Onderwijs (VO) en het Vrijwilligersloket voor het realiseren van de verplichte Maatschappelijke Stages (MaS): alle leerlingen lopen gedurende hun schoolloopbaan maatschappelijke stage. 10% van alle leerlingen die per schooljaar maatschappelijke stage lopen bij een lokale organisatie komen na afloop tenminste eenmaal terug voor een afgeronde klus (een terugkomproject binnen één jaar)
4. Intensivering van de samenwerking met het lokale bedrijfsleven om te komen tot meer maatschappelijk betrokken ondernemen (MBO) in onze gemeente. Door een 0-meting in 2012 brengt het Vrijwilligersloket in kaart hoeveel lokale bedrijven met hoeveel werknemers meedoen aan een vorm van MBO.
5. De gemeente wacht advies af van een pilot door Stichting Balans/ het Vrijwilligersloket om de matching tussen hulpvraag in de thuissituatie en aanbod van vrijwilligers te verbeteren.

Nagestreefd resultaat:

Meer specifieke doelgroepen zetten zich in voor de samenleving.

Basisondersteuningsfunctie 3: Het versterken van het vrijwilligerswerk door een lokale ondersteuningsstructuur voor vrijwilligers en organisaties die met vrijwilligers werken (hoofdstuk 5)

Het is zonde van de tijd en energie wanneer vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zelf het wiel moeten uitvinden ten aanzien van diverse aspecten van het vrijwilligerswerk zoals werving, eigen vrijwilligersbeleid; verzekering; vergoeding; waardering etc. Belangrijk is dat de lokale ondersteuningsstructuur aansluit bij wat de vrijwilligersorganisaties zelf al doen (ze zijn immers zelf verantwoordelijk voor hun vrijwilligers) en dat deze geen blinde vlekken kent. Alle sectoren in het vrijwilligersveld moeten een beroep kunnen doen op een ondersteuningsorganisatie die hen op passende wijze ondersteunt.

Doelstelling van het gemeentelijke beleid 2012-2015:

(Georganiseerde) vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zijn beter geïnformeerd over allerlei zakelijke) aspecten van het vrijwilligerswerk.

Acties:

De gemeente vraagt het Vrijwilligersloket met (vrijwilligers)organisaties en landelijke kennisinstituten samen een informatiepakket te ontwikkelen met waar nodig sector extra informatie voor de (georganiseerde) vrijwilligers. Dit basispakket wordt door alle organisaties aan de eigen vrijwilligers (gratis) aangeboden. Ook ongeorganiseerde vrijwilligers kunnen hierover (via het Vrijwilligersloket) beschikken. Er wordt ook een informatiepakket voor de besturen van organisaties ontwikkeld;

Nagestreefd resultaat:

Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties beschikken over een goede en eenduidige informatievoorziening over diverse aspecten van het vrijwilligerswerk.

Basisondersteuningsfunctie 4: Verbreiden, dat wil zeggen promoten en waarderen, van vrijwilligerswerk (hoofdstuk 6)

Doelstelling van gemeentelijk beleid 2012-2015:

Het vrijwilligerswerk wordt in de gemeente meer gepromoot en gewaardeerd.

Acties:

1. Continueren van de uitvoering van de regeling vrijwilligersverzekering.

De gemeente stimuleert dat georganiseerde vrijwilligers in Soest jaarlijks een blijk van waardering van de organisatie voor wie of namens wie zij hun inzet plegen, krijgen. De gemeente maakt daartoe budget vrij die vrijwilligersorganisaties met dat doel mogen inzetten voor eigen evenementen of acties (subsidie uit budget deskundigheidsbevordering). Het Vrijwilligersloket helpt desgevraagd vrijwilligersorganisaties plannen daarvoor te maken. De gemeente bevordert in algemene zin de werving van vrijwilligers door:

- Aandacht voor vrijwilligerswerk op gemeentelijke website(s);
- Informatie over vrijwilligerswerk tijdens de gemeentelijke informatiebijeenkomsten voor nieuwe bewoners;
- Aandacht voor vrijwilligerswerk in gemeentelijke publicaties (lokale media), tenminste eenmaal per jaar;
- Aansluiting bij landelijke acties ter promotie van vrijwilligerswerk;
- Te onderzoeken of het idee van het Cultuurplatform Soest voor een 'vrijwilligersvoor-deelpas' (waarbij de voordelen ook buiten het cultuurdomein mogen liggen) haalbaar is. Het Vrijwilligersloket voert dit onderzoek in 2013 uit en indien mogelijk wordt de pas in 2014 ingevoerd.

Nagestreefd resultaat:

Vrijwilligers(organisaties) ondervinden dat de gemeente het doen van vrijwilligerswerk waardeert en promoot.

Basisondersteuningsfunctie 5: Verankeren oftewel borgen en vastleggen van kennis en ervaring, opgedaan in het vrijwilligerswerk (hoofdstuk 7)

Doelstelling van gemeentelijk beleid 2012-2015:

Er is meer borging van kennis en ervaring omtrent vrijwillige inzet in de gemeente.

Acties:

1. De gemeente vraagt het Vrijwilligersloket landelijke en lokale good-practices in het vrijwilligerswerk te verzamelen. Deze good-practices worden door het loket via een (digitale) nieuwsbrief toegankelijk gemaakt en met regelmaat naar behoefte verspreid onder lokale (vrijwilligers)organisaties;
2. De gemeente vraagt het Vrijwilligersloket actief bestaande netwerken van vrijwilligersorganisaties te stimuleren kennis en ervaring interactief uit te wisselen.

Nagestreefd resultaat:

Vrijwilligersorganisaties delen kennis en ervaring met elkaar via (bestaande) netwerken en hebben toegang tot landelijke en lokale good-practices.

De gemeente biedt via het **Vrijwilligersloket** van Stichting Balans een aanvullende ondersteuningsstructuur (**hoofdstuk 8**)

- het loket richt zich minder op bemiddelen en matchen van moeilijk plaatsbare vrijwilligers.
- het Vrijwilligersloket biedt organisaties een informatiepakket met alle relevante informatie die vrijwilligers per sector nodig hebben en verspreidt naar behoefte een (digitale) nieuwsbrief over vrijwilligerswerk.
- het loket een meer actieve rol speelt om (bestaande) netwerken van vrijwilligersorganisaties te stimuleren om waardering en uitwisseling van kennis en ervaring hoger op de agenda te zetten.
- het loket doet voorstellen hoe het gemeentelijk budget ter waardering en bevordering van de deskundigheid van vrijwilligers beter ingezet kan worden. Het loket helpt desgevraagd vrijwilligersorganisaties bij het opstellen van plannen en subsidieaanvragen die dit tot doel hebben.
- Het loket komt (in samenwerking met vrijwilligersorganisaties) met voorstellen hoe de tevredenheid van de (georganiseerde) vrijwilligers over de ondersteuning in Soest onderzocht kan worden.

2. INLEIDING

De planperiode van de bestaande nota vrijwilligersbeleid in de gemeente Soest is verstreken. Met de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2007, is het ondersteunen van de vrijwillige inzet nadrukkelijk een gemeentelijke taak geworden (prestatieveld 4 van de Wmo). In de Beleidsbrief "Voor Elkaar" van 2007 en het vervolg uit 2009 heeft de toenmalige staatssecretaris basisfuncties voor de ondersteuning van de vrijwillige inzet benoemd, als richtinggevend kader voor de uitwerking van prestatieveld 4 in gemeentelijk vrijwilligersbeleid. In Nederland zijn 5,5 miljoen vrijwilligers actief. Dit is 44 procent van alle volwassen Nederlanders. Daarmee staat Nederland internationaal gezien aan de top. Het uitgangspunt voor de komende jaren ook voor Soest, is de vrijwilligers zo te ondersteunen dat zij zich in kunnen blijven zetten, ten gunste van de samenleving en van zichzelf.

Bij het opstellen van deze nota zijn de volgende stappen doorlopen:

- *Informatieverzameling en deskresearch:* Bestudering van relevante nota's, rapportages en handreikingen omtrent de vrijwillige inzet in Soest, vooral:
 - Beleidsplan WMO Soest 2008-2011 en 2012-2015 (i.o.);
 - Verkenning Vrijwilligers en respijtzorg, Een verkennend onderzoek naar de stand van zaken in Soest, in opdracht van de gemeente Soest, 2008/2009 van SWOS en Balans;
 - Stappenplan voor het werken met de Basisfuncties Vrijwilligerswerk, van Movisie;
 - Een verkennend onderzoek naar de stand van zaken rondom vrijwilligers in de thuissituatie in Soest, mei/ juni 2011, door Balans.
- *Analyse en verdieping:* Analyse en verdieping hebben plaatsgevonden op basis van de informatieverzameling en een tweetal expertmeetings waarin gediscussieerd is met vertegenwoordigers van Soester vrijwilligersorganisaties. Voor de eerste expertmeeting waren organisaties uitgenodigd werkzaam op de terreinen Zorg & welzijn, voor de tweede organisaties op het vlak van kunst, cultuur en vrije tijd. Daarnaast is er een gesprek geweest met medewerkers van het Vrijwilligersloket, evenals vertegenwoordigers van de sportfederatie en een aantal sportverenigingen.
- *Opstellen nota:* Er is gebruik gemaakt van het concept dat de B&A-groep op verzoek van de gemeente heeft opgesteld.

In de nota worden de door het Rijk benoemde vijf basisfuncties voor de ondersteuning van de vrijwillige inzet gevolgd. Dit leidt tot de volgende hoofdstukindeling:

- Hoofdstuk 3: Basisfunctie 1: Vertalen maatschappelijke ontwikkelingen
- Hoofdstuk 4: Basisfunctie 2: Verbinden en makelen
- Hoofdstuk 5: Basisfunctie 3: Versterken
- Hoofdstuk 6: Basisfunctie 4: Verbreiden
- Hoofdstuk 7: Basisfunctie 5: Verankeren
- Hoofdstuk 8: Begroting en BCF Stichting Balans
- Bijlage: gebruikte afkortingen en definities

Elk hoofdstuk kent een vaste opbouw: een korte inleiding op de betreffende basisfunctie voor ondersteuning van de vrijwillige inzet, daarna beleidskaders en/of de wijze waarop thans uitvoering wordt gegeven aan deze ondersteuningsfunctie in Soest, daarna de opgave voor Soest voor 2012-2015. O.b.v. visie op de gemeentelijke rol zijn doelstellingen, acties en de nagestreefde resultaten geformuleerd (opgenomen in het Wmo-beleidsplan). Voor zover mogelijk en relevant wordt onderscheid gemaakt tussen de domeinen Zorg & welzijn, kunst & cultuur en sport. Het religieuze domein, waar veel vrijwilligers actief zijn is, niet apart onderzocht – omdat dit i.t.t. de drie genoemde domeinen, buiten de gemeentelijke invloed valt.

3 ■ VERTALEN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

3.1 DEFINITIE

Bij basisondersteuningsfunctie 1 “ het vertalen van maatschappelijke ontwikkelingen”, gaat het om het in doelstellingen en acties doordenken van de landelijke (en lokale) ontwikkelingen naar beleid voor de ondersteuning van de vrijwillige inzet in de gemeente.

3.2 HET HUIDIGE BELEID EN ONTWIKKELINGEN

3.2.1 Beleid Rijksoverheid

De Rijksoverheid zet al enige jaren in op de versterking van de zelfredzaamheid van de burger. Dit blijkt uit verschillende wetten, waarbij de Wet maatschappelijke ondersteuning voor het vrijwilligersbeleid de meest in het oog springende is. In deze wet is een apart prestatieveld gewijd aan de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligs. Die ondersteuning is gewenst met het oog op de maatschappelijke participatie van inwoners i.c. vrijwilligers (= doel van Wmo) en is noodzakelijk bij een terugtrekkende overheid die meer verantwoordelijkheid bij inwoners legt, individueel en voor elkaar (civil society). Wanneer inwoners vrijwilligerswerk doen, is dat een nuttige deelname aan de samenleving. Vrijwilligerswerk levert een belangrijke bijdrage aan de sociale cohesie van de samenleving en biedt inwoners tal van ontwikkelingsmogelijkheden. In lijn met de gedachte van de Wmo en in het licht van de financiële situatie van gemeenten, is een beweging gewenst naar meer zelfredzaamheid en oplossend vermogen van inwoners met minder beroep op overheidssteun/ subsidie en door de overheid verstrekte individuele verstrekkingen. In deze beweging vormt de vrijwillige inzet een belangrijke schakel. Immers, vrijwilligers zijn van groot belang voor het in stand houden van diverse voorzieningen en ze leveren hulp en zorg.

3.2.2 Landelijke ontwikkelingen

Er is een verschuiving te zien in het Nederlandse vrijwilligerswerk. Sinds het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) in 2004 rapporteerde over de vrijwilligere inzet is het vrijwilligerswerk meer korte termijn gericht geworden. Uit het rapport ‘vrijwilligerswerk in meervoud’¹ uit mei 2009 blijkt dat vrijwilligers in 2007 bovendien minder (willen) vergaderen en liever geld dan tijd doneren. De volgende trends zijn zichtbaar:

A. Opkomst van de flex-vrijwilliger.

Sinds enkele jaren wordt melding gemaakt van ‘een nieuw soort vrijwilliger’. Er wordt gesproken van een nieuwe vorm van sociale samenhang en er is een opkomst van de “flex-vrijwilliger”. Dit is de vrijwilliger die zich niet zo snel voor langere tijd bindt, kritisch staat tegenover organisatorisch falen en duidelijk maakt wat hij of zij terug wil krijgen van het vrijwilligerswerk. Volgens Movisie² wil de nieuwe vrijwilliger:

- Zich meer dan vroeger kunnen ontwikkelen in het vrijwilligerswerk;
- De tijdsbesteding duidelijk afperken (afspraken over de hoeveelheid tijd);
- Niet alleen wat geven, maar verwacht ook wat terug te krijgen (ontwikkeling en waardering);
- Meer kortlopende activiteiten en projecten doen dan functies vervullen;

¹ Vrijwilligerswerk in Meervoud, SCP publicatie 2009/7

² Toespraak op Advakabobijeenkomst van 23 april 2009 over verenigingsvernieuwing door David Wijnperle van Movisie

- Zelf invulling geven aan vrijwilligerswerk.

B. Niet vergaderen maar doen. De huidige vrijwilliger wil:

- Een duidelijk afgebakende klus uitvoeren;
- Duidelijke afspraken over wat er van elkaar verwacht kan worden;
- Een duidelijk, bereikbaar resultaat zien (met evaluatie en terugkoppeling);
- Alleen informatie over het project waar hij/zij op dat moment mee bezig is.

C. Er wordt bewuster gekozen voor vrijwilligerswerk. Een bijdrage leveren aan de maatschappij is een belangrijk motief voor vrijwilligers. Maar ook het vergroten van persoonlijke kennis en de vele contacten zijn redenen om vrijwilligerswerk te doen. Van 'iets voor een ander' willen doen tot werken aan een arbeidstoekomst, van tijdverdrijf tot integreren in de Nederlandse samenleving, van zorgen voor tot enthousiasmeren over hobby of passie. Iedereen heeft zijn eigen redenen om zich vrijwillig in te zetten.

D. Vrijwilligersondersteuning is nodig. Door de veranderende maatschappij – individualisering, keuzevrijheid, vergrijzing en ontgroening - wordt het moeilijker om nieuwe mensen te motiveren om vrijwilligerswerk te gaan doen. Daarom is het voor behoud en ontwikkeling van de samenleving nodig vrijwilligers en hun organisaties goed te ondersteunen.

Op welke domeinen zijn vrijwilligers actief?

Het meest populaire vrijwilligerswerk is dat voor een sportvereniging (13% van de Nederlanders van 18 jaar en ouder), gevolgd door scholen (9%) en levensbeschouwelijke groepen (9%). Voor culturele verenigingen, zoals die voor muziek, zang en toneel, zet 5% van de bevolking zich in en voor politieke organisaties 1%.

Hoeveel vrijwilligers zijn actief?

Zowel bij mannen als vrouwen doet gemiddeld 33% aan vrijwilligerswerk. Bij de groep tussen 35 en 54 jaar is dat 37%, bij jongeren onder de 35 jaar 29%. De rest bevindt zich tussen deze twee uitersten. Van de hoogopgeleiden houdt 43% zich bezig met vrijwilligerswerk; bij laagopgeleiden is dat 23%. Autochtonen zijn vaker vrijwilliger (35%) dan westerse (27%) en niet-westerse allochtonen (22%). Gemiddeld zijn 65-plussers meer vrijwilligerswerk gaan doen en alleenstaanden minder.³

Tekorten vrijwillige inzet

Uit onderzoek van het SCP⁴ blijkt dat 38% van de organisaties die werken met vrijwilligers een tekort ervaart.

Domein van vrijwillige inzet	Percentage organisaties dat een tekort aan vrijwilligers ervaart
Totaal tekort	38%
Sport en recreatie	37%
Zorg of hulpverlening	47%
Levensbeschouwing	43%
Cultuur	26%
Sociaal-cultureel werk	43%
Onderwijs en vorming	31%
Belangenbehartiging	41%

³ Marketing Research Base (juli 2009)

⁴ Vrijwilligersorganisaties onderzocht, 2005

Overige sectoren	39%
------------------	-----

3.2.3 Vrijwillige inzet in Soest

De gegevens die hierover beschikbaar zijn, komen uit een onderzoek dat in 2008/2009 is uitgevoerd door Stichting Balans en SWOS. De gegevens zijn niet één op één vergelijkbaar met de landelijke gegevens. Bovendien zijn geen trendgegevens beschikbaar. In de expertmeetings zijn de landelijke gegevens en de gegevens van het onderzoek van Balans en SWOS voorgelegd aan de deelnemers en met hen besproken.

Hoeveel vrijwilligers zijn in Soest actief?

Als men ervan uitgaat dat ook in Soest tussen de 30% en 40% van de bevolking vrijwilligerswerk doet dan mag men uitgaan van 13.000 tot 20.000 vrijwilligers. Deze conclusie mag ook worden getrokken uit het onderzoek. De organisaties die mee hebben gewerkt aan de enquête (38% van alle bevroegde organisaties) geven aan met elkaar zo'n 7000 vrijwilligers te hebben⁵. Als dat wordt geëxtrapoleerd voor heel Soest betekent dat bijna 19.000 vrijwilligers. Daarmee zijn er in Soest veel vrijwilligers, in absolute en relatieve zin (42%).

Dit beeld wordt herkend door de vrijwilligersorganisaties. Er is een aantal organisaties met zeer veel, vaak geregistreerde vrijwilligers in Soest, zoals (niet uitputtend):

sector Zorg & welzijn	<ul style="list-style-type: none"> - De SWOS - Stichting Zorgpalet Baarn Soest - Deelnemende vrijwilligersorganisaties in het Netwerk Vrijwillige Hulp in de thuissituatie - COSBO Soest/Soesterberg
sector kunst en cultuur	<ul style="list-style-type: none"> - Het Soester Gilde - Cultuurplatform Soest - Radio Soest - Openluchttheater Cabrio - Museum Oud Soest - Historische Vereniging Soest/Soesterberg - Militaire Luchtvaartmuseum
sector sport	<ul style="list-style-type: none"> - de Soester sportverenigingen tellen zeer veel vrijwilligers, die vooral onder de leden en de ouders van de leden worden geworven. - sportfederatie
Andere domeinen	<ul style="list-style-type: none"> - wijk/dorpsbewonerteams - scholen - kerken e.a. religieuze instanties

Op welke gebieden vindt vrijwillige inzet plaats in Soest

De gebieden waarop vrijwillige inzet wordt gepleegd in Soest zijn niet helemaal goed te vergelijken met de landelijke gegevens. Enerzijds komt dit doordat verschillende indelingen zijn gebruikt. Anderzijds speelt ook de lagere respons op de enquête uit het onderzoek van Balans/SWOS een rol. De respons op de enquête komt voornamelijk van organisaties uit de Zorg & welzijn (19,4%), uit de sport (28%) en uit de culturele hoek (19,4%). De andere categorieën (natuur- en milieuorganisaties, onderwijs, bewonerscommissie/buurtvereniging,

⁵ Er heeft geen onderzoek onder de Soester bevolking plaatsgevonden, daarom is de inschatting van het aantal vrijwilligers gebaseerd op het onderzoek onder organisaties die werken met vrijwilligers.

politieke of campagneorganisatie en de overige organisaties) komen elk niet boven de 6 procent uit. Toch lijken ook in Soest de meeste vrijwilligers actief te zijn in de sport.

Profiel van de vrijwilligers in Soest

Uit het onderzoek van Balans en SWOS blijken de vrijwilligers veelal 60 jaar of ouder te zijn en is de groep tussen de 30 en 50 jaar ook goed vertegenwoordigd. Dit heeft er ongetwijfeld mee te maken dat de Soester bevolking zich betrokken voelt bij de gemeente. Ook al is men druk met de combinatie werk en gezin, dan is men alsnog bereid om iets te doen voor bijvoorbeeld de school of club van de kinderen.

Leeftijdscategorie	%
12-23 jaar	4
20-30 jaar	10
30-50 jaar	29
50-60 jaar	19
60 jaar en ouder	38

- Een beperkt percentage vrijwilligers (32%) ontvangt een onkostenvergoeding.
- En bij een kwart van de organisaties wordt een contract afgesloten.
- De inzet in uren van de vrijwilligers is afgeleid van de gegevens zoals die bij de SWOS bekend zijn. Vrijwilligers besteden gemiddeld 2-6 uur per week aan activiteiten voor de SWOS. Deze inzet is bevestigd in de expertmeetings. Al dient ook te worden aangegeven dat sommige vrijwilligers soms wel 40 uur per week in touw zijn, dit geldt vooral bij culturele organisaties. Daarnaast zijn de vrijwilligers zijn onder te verdelen in twee groepen: Mensen die het hele jaar door continu in de weer zijn in het vrijwilligerswerk en mensen die (eenmalig) vooral bij evenementen en belangrijke gebeurtenissen een bijdrage leveren. Het laatste geldt bijvoorbeeld bij Koninginnedag, de 4-5 mei viering en de intocht van Sinterklaas, sporttoernooien en andere sportevenementen.

Tekorten vrijwillige inzet in Soest

- Ruim een derde van de organisaties die van vrijwilligers gebruik maken hebben een tekort aan vrijwilligers voor vooral structurele klussen. De meeste gesproken organisaties geven aan dat het makkelijker is om vrijwilligers voor kortdurende activiteiten te vinden.
- Vanuit de organisaties in de zorg en het welzijnsveld blijkt daarnaast dat de beschikbaarheid van de vrijwilligers gedurende het jaar terugloopt. Waren vrijwilligers voorheen ongeveer negen maanden per jaar beschikbaar, nu is dat al een paar maanden korter.
- In het oog springend is het tekort aan vrijwilligers bij sportverenigingen, zo blijkt uit de sportnota. Tennis en hockeyverenigingen verplichten hun leden om vrijwilligerswerk te doen. Bij de kleine sportverenigingen heeft 1 op 10 verenigingen een tekort aan vrijwilligers, bij de middelgrote sportverenigingen is dit 1 op 6 en alle grote verenigingen geven aan een tekort aan vrijwilligers te hebben. In de gesprekken met vertegenwoordigers van de sportverenigingen is dit beeld genuanceerd, het blijkt dat grote verenigingen minder kwetsbaar zijn dan de kleine verenigingen. Bij de kleine verenigingen is vaak sprake van een hechte en kleine groep vrijwilligers, waardoor het risico bestaat dat als één vrijwilliger opstapt, anderen volgen en de opvolging niet vanzelfsprekend is. Dit geldt vooral voor kwetsbare functies als trainers en sportleraren. Daarnaast lukt het het (middel)grote verenigingen weliswaar om voldoende vrijwilligers te vinden om te fluiten en achter de bar te staan maar blijkt het moeilijk om vrijwilligers te vinden die voor langere tijd een

bestuursfunctie kunnen en willen vervullen. Vergrijzing is een belangrijk thema, organisaties melden dat de leeftijd oploopt en dit een gevaar vormt voor continuïteit.

Plaatsingsproblemen

Ook de gevraagde capaciteiten en kwaliteiten van vrijwilligers spelen een rol bij de ervaren tekorten:

- Een deel van het vrijwilligerswerk in Soest vergt bijzondere deskundigheid en/of draaglast. Te noemen zijn het bezoeken van terminale patiënten of het werken als technicus of programmamaker bij de lokale omroep. In de zorg is een belangrijk zorgpunt dat van vrijwilligers bij een aantal activiteiten zeer veel wordt gevraagd, zoveel dat hun inzet grenst aan inzet door professionals. Dit geldt ook voor sportverenigingen die deskundige trainers nodig hebben. Organisaties investeren dan ook in hun vrijwilligers door deskundigheidsbevordering en begeleiding, echter niet elke vrijwilliger die zich aanmeldt zal in staat zijn dergelijke specifieke activiteiten te ondernemen.
- Er melden zich vrijwilligers aan bij het Vrijwilligersloket met een taal- (en cultuur)achterstand (nieuwkomers, allochtonen). Het plaatsen van deze categorie vrijwilligers verloopt nog niet naar wens. Vrijwilligersorganisaties erkennen dat dit lastig is voor hen: in een team van vrijwilligers is het lastig als de taal slecht wordt gesproken en van niet alle vrijwilligers kan worden verwacht dat zij zelf extra begeleiding bieden aan mensen met een taal- (en cultuur)achterstand.
- Bij vrijwilligers die vanuit een re-integratietraject bij een vrijwilligersorganisatie terecht komen, loopt de plaatsing nogal eens stuk op een gebrek aan motivatie bij de potentiële vrijwilliger.

3.3 Beleid 2012-2015

De opgave

Uit de vergelijking, voor zover mogelijk, met de landelijke cijfers over de ontwikkelingen in de vrijwillige inzet, blijkt dat Soest vergelijkbaar is met het landelijke beeld. Het aantal vrijwilligers is hoog en heeft voor een niet onbelangrijk deel een hoge leeftijd. Dit betekent dat de opgaven voor Soest vergelijkbaar zijn, namelijk:

► *Behoud van vrijwillige inzet en verschuiving naar meer verantwoordelijkheid voor de inwoner is niet vanzelfsprekend...*

Door de landelijke overheid en de gemeente wordt een groeiend beroep gedaan op de zelfredzaamheid van de inwoners en het leveren van een bijdrage aan de civil society (deelname aan de samenleving, waaronder zorgen voor en met elkaar). Dat deze beleidsmatig ingezette verschuiving niet vanzelfsprekend gerealiseerd zal worden blijkt onder andere uit:

- een stabiel aantal inwoners dat zich als vrijwilliger inzet;
- een dalend aantal uren inzet per vrijwilliger;
- het ervaren tekort aan vrijwilligers door actieve organisaties in Soest, vooral door de sportverenigingen maar ook bij een aantal vrijwilligersorganisaties die deelnemen in het netwerk vrijwillige hulp in de thuissituatie;
- de vraag naar specifieke deskundigheid en kwaliteiten bij bepaalde vrijwilligersactiviteiten staat op gespannen voet met wat vrijwilligers aankunnen en wat van ze verwacht kan worden.

► *... dus is een actieve werving en actieve ondersteuning van vrijwilligers noodzakelijk.*

De opgave voor de gemeenschap in Soest is het oplossen van tekorten in de vrijwillige inzet en het inspelen op een toenemende druk op het zelfoplossend vermogen van de Soester samenleving. Bij de gemeentelijke wens tot participatie (o.a. tot uiting komend in vrijwilligerswerk) en een verschuiving naar meer eigen verantwoordelijkheid is het van belang

dat er een activerings- en ondersteuningsstructuur is van waaruit enerzijds de inwoners worden aangemoedigd en geholpen bij het (blijven) doen van vrijwilligerswerk, en anderzijds de vrijwilligersorganisaties worden aangemoedigd en geholpen bij het aanbieden van interessant en passend vrijwilligerswerk.

Gemeentelijke rol

De gemeente heeft een duidelijk belang bij de inzet van de vrijwilligers. Mensen die zich inzetten voor een sportvereniging, voor de leefbaarheid van de buurt, in de zorg en bij welzijnsactiviteiten, leveren een onmisbare bijdrage aan de sociale samenhang

De hedendaagse vrijwilliger is vaak een drukbezet persoon en doet graag een afgeronde klus waarvan de tijdsduur eindig is. De nadruk ligt steeds meer op persoonlijke ontwikkeling. Omdat op alle terreinen (zorg&welzijn, sport en cultuur) een tekort aan vrijwilligers wordt ervaren is het zaak beter bij de wensen van de vrijwilliger aan te sluiten. Vooral als het gaat om vrijwilligerswerk in zorg&welzijn want daar wordt door een terugtrekkende overheid een grotere inzet van vrijwilligers gevraagd.

De gemeente Soest werft zelf geen vrijwilligers en ondersteunt deze ook niet zelf. Het is primair de verantwoordelijkheid van inwoners, verenigingen, (vrijwilligers)organisaties en bedrijven om hun verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor de vrijwillige inzet in de samenleving. Wel heeft de gemeente een stimulerende en faciliterende rol: voor burgers om het mogelijk te maken om vrijwilligerswerk te doen en voor organisaties die met vrijwilligers werken om voldoende vrijwilligers te krijgen en te behouden.

Om vrijwilligers te kunnen behouden (en te werven) is het inspelen op de ondersteuningsbehoeften van de vrijwilligers en van de vrijwilligersorganisaties van groot belang. Dit is een belangrijk uitgangspunt van het gemeentelijk beleid.

Maatschappelijk effect

Het vrijwilligersbeleid van de gemeente beoogt het volgende maatschappelijk effect: Soester inwoners zetten zich vrijwillig in voor de samenleving. Het doel is of zelf maatschappelijk te participeren of anderen te laten meedoen in de samenleving.

Doelstelling

Meer (vrijwilligers)organisaties zijn zich bewust van het feit dat de hedendaagse vrijwilliger andere eisen aan vrijwilligerswerk stelt dan voorheen het geval was (beperkte duur vrijwilligerswerk; persoonlijke ontwikkeling e.d.).

Acties

1. Vrijwilligersorganisaties stimuleren om de vormen van vrijwilligerswerk zo veel mogelijk aan te laten sluiten i.c. aan te passen bij de behoefte en wensen van de hedendaagse vrijwilliger.
2. De gemeente vraagt van het Vrijwilligersloket:
 - jaarlijks bestaande vrijwilligersnetwerken in Soest op de domeinen Zorg & welzijn, Sport en Cultuur⁶ te bezoeken. Tenminste eenmaal per jaar biedt het Vrijwilligersloket (vrijwilligers)organisaties actief aan samen met hen na te denken over inhoud en tijdsduur van het vrijwilligerswerk om knelpunten in vraag & aanbod van deze organisaties zoveel mogelijk te helpen oplossen;

⁶ Zorg & welzijn: netwerk Vrijwillige hulp in de thuissituatie in afstemming met zorginstellingen, WMO-raad, Cosbo en MEE; cultuur: Cultuurplatform Soest; sport: Sportfederatie Soest

- met voorstellen te komen hoe de tevredenheid van (georganiseerde) vrijwilligers in de gemeente onderzocht kan worden⁷;
- in 2012 met voorstellen te komen hoe de huidige gemeentelijke regeling voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers verbeterd kan worden.

Nagestreefd resultaat

Meer vrijwilligers zetten zich in omdat het vrijwilligerswerk passend is.

⁷ Gebruik makend van de ervaring van bijv. SWOS, die al regelmatig klanttevredenheidsonderzoeken over de eigen dienstverlening houdt.

4. VERBINDEN EN MAKELEN

4.1 DEFINITIE

Met basisondersteuningsfunctie 2, het 'verbinden en makelen' wordt bedoeld dat enerzijds de verwachtingen en belangen van verschillende maatschappelijke partners waaronder vrijwilligersorganisaties met elkaar in verbinding worden gebracht en anderzijds dat vraag en aanbod betreffende het doen van vrijwilligerswerk worden gematcht. Het matchen van vrijwilligers met organisaties wordt 'makelen' genoemd.⁸

4.2 HUIDIGE UITVOERING IN SOEST

In de gemeente Soest wordt al uitvoering gegeven aan de verbindings- en makelaarsfunctie, namelijk door middel van:

1. Maatschappelijk Betrokken Ondernemen
2. Maatschappelijke Stages voor scholieren in het voortgezet onderwijs.
3. Het Vrijwilligersloket van Stichting Balans.

4.2.1 Maatschappelijk Betrokken Ondernemen

De gemeente Soest heeft Stichting Balans opdracht gegeven het Maatschappelijk Betrokken Ondernemen (MBO) te stimuleren. Het Vrijwilligersloket van Balans organiseert op aanvraag diverse activiteiten, evenementen waarbij men zich richt op bedrijven in Soest en Soesterberg met het doel om via werknemers de vrijwillige inzet te vergroten, eenmaal per twee jaar de Beursvloer⁹. Via media en alle denkbare netwerkkringen wordt getracht om ondernemers te vinden die nog meer in Soester vrijwilligerswerk willen investeren.

Mensen die vanuit een arbeidsrelatie vrijwilligerswerk doen komen vooral van grotere bedrijven uit de zakelijke dienstverlening. De Rabobank Soest/Baarn/Eemnes is hier een goed voorbeeld van. Ook de gemeente Soest heeft aan MBO deelgenomen.¹⁰ Verder leveren vakmensen klussendiensten.

4.2.2 Maatschappelijke stage

Vanaf schooljaar 2011-2012 moeten alle scholieren in het voortgezet onderwijs verplicht minimaal 30 uur maatschappelijke stage (MaS) lopen gedurende hun schoolloopbaan. Tijdens deze stage doen zij vrijwilligerswerk bijvoorbeeld in een kinderboerderij, in verpleeghuizen, bij de lokale radio of een sportclub. Jongeren kunnen zo tijdens hun schooltijd kennismaken met vrijwilligerswerk, omdat zij als de vrijwilligers van de toekomst worden gezien.

In Soest is Stichting Balans belast met het organiseren van maatschappelijke stages. Er is regionale samenwerking met Baarn en Bunschoten gezocht om voor alle scholieren uit de eigen gemeente, maar ook uit de regio, stageplekken ter beschikking te stellen. Vrije inschrijving op stageplekken zal via een gezamenlijke nieuwe website in de nabije toekomst mogelijk zijn. Bij maatschappelijke stages in de sportsector is er het probleem dat de stage in een korte aaneensluitende periode gedaan moet worden, terwijl het vrijwilligerswerk bij de sportclubs zich

⁸ De landelijke basisfunctie heet 'verbinden en makelen', het woord 'makelen' is afgeleid van makelaar, en staat inmiddels in het woordenboek

⁹ De Beursvloer =

¹⁰ Maatjesproject: ambtenaren doen leuke dingen met kinderen uit gezinnen waar moeilijkheden van diverse aard zijn.

over een langere tijd uitstrekt/ minder in de tijd geconcentreerd kan worden. Dit bemoeilijkt het aantal MaS-matches in de sportsector.

4.2.3 Het Vrijwilligersloket

De makelaarsfunctie in Soest wordt ondersteund door het Vrijwilligersloket van Balans. Het loket kent ruime openingstijden. De meeste 1 op 1 contacten zijn op grond van afspraken. Telefonisch zijn de medewerkers 5 dagen per week bereikbaar. Er wordt actief een website onderhouden en via alle mogelijke media en activiteiten wordt aanmelding van vraag en aanbod van vrijwilligers en vrijwilligerswerk op deze site gestimuleerd. Via bezoek aan de site kunnen inwoners zelf een passende vacature vinden. Bijzondere doelgroepen hebben vaak ondersteuning nodig bij het vinden van vrijwilligerswerk. Ook is het vaak nodig om met organisaties gesprekken te voeren om een meer bij de persoon passende vacature aangeboden te krijgen.

- *Makelen tussen vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties*

Gemiddeld zijn per jaar 180 organisaties die werken met vrijwilligers ingeschreven bij het Vrijwilligersloket met vacatures d.w.z. vragen om nieuwe vrijwilligers. Gemiddeld staan zo'n 450 vacatures uit. Er zijn 150 vrijwilligers geregistreerd, die zich bij het loket hebben aangemeld. Bij de 140 organisaties zijn in de afgelopen jaren ongeveer 600 vrijwilligers via het Vrijwilligersloket geplaatst, dit is 3% van het geschatte totaal aantal vrijwilligers actief in Soest. Een deel van de inwoners dat zich meldt bij het Vrijwilligersloket (bijvoorbeeld op basis van advertenties in de huis-aan-huisbladen) wordt direct doorverwezen naar vrijwilligersorganisaties. Het Vrijwilligersloket houdt hiervan geen registratiesysteem bij waardoor het niet bekend is hoeveel matches slagen. Veel matches blijken buiten bemoeienis van het Vrijwilligersloket tot stand te komen.

Volgens een inschatting van het Vrijwilligersloket betreft een kwart van de mensen die zich melden bij het loket lastig bemiddelbare vrijwilligers. Dat wil zeggen, in de huidige opzet en financiering van quick-matches lukt het niet om de bijzondere doelgroepen in korte tijd te plaatsen als vrijwilliger. Dit betreft vooral mensen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen (nieuwkomers of allochtonen), mensen met een verstandelijke (of lichamelijke) beperking of een GGZ-achtergrond, en mensen die vanuit de re-integratie en sociale activering worden gewezen op het Vrijwilligersloket (met soms een beperkte motivatie). Het plaatsen van deze categorieën vrijwilligers verloopt nog niet naar wens (dat wordt ook erkend door de organisaties die werken met vrijwilligers).

Het Vrijwilligersloket wordt nog door onvoldoende organisaties herkend, slechts 2% maakt altijd gebruik van het Vrijwilligersloket bij het zoeken naar nieuwe vrijwilligers, 38% van de organisaties doet dit soms zo blijkt uit het onderzoek dat in 2008/2009 is uitgevoerd. De gesproken organisaties tijdens de expertmeetings bevestigen dit beeld: waar de ene organisatie een goed en geregeld contact heeft met het Vrijwilligersloket, geldt dat andere organisaties er geen beroep op doen. Vrijwilligers worden voornamelijk via familie of kennissen geworven.

- *Makelen tussen vrijwilligers(organisaties) en cliënt-thuissituaties*

In de sector Zorg & welzijn zijn nogal wat organisaties actief van wie de vrijwilligers hun vrijwillige inzet plegen in de thuissituatie van klant, mantelzorger, gezin of huishouden. Tussen de vraag uit de thuissituatie en het type vrijwillige inzet/ aanbod moeten matches worden gemaakt. Ook voor dit soort matches wordt het Vrijwilligersloket wel benaderd, evenals het Rode Kruis (via het Centrale Meldpunt) en de Stichting Hulp in Praktijk (HiP).

Verschillende organisaties die met vrijwilligers in de thuissituatie inzet plegen, hebben zich in de loop van 2008 op initiatief van de SWOS (onderdelen respijtzorg voor mantelzorgers en VOS¹¹) en het Vrijwilligersloket samen, verenigd in het Netwerk vrijwillige hulp in de thuissituatie¹². Doel is in ieder geval dat de vraag om vrijwillige inzet in de thuissituatie adequaat wordt beantwoord, dus dat de organisaties de vraag niet bij zich houden als zij deze niet zelf kunnen matchen. Bij het doorverwijzen naar andere organisaties moet de betreffende persoon nu nog opnieuw zijn of haar verhaal doen, wat onnodige drempels opwerpt. Het onderzoek door Stichting Balans in 2011 naar de vrijwillige inzet in de thuissituatie, komt dan ook met de aanbeveling dat de eerste intake van de vraag vanuit de thuissituatie (de intake "aan de poort") verbeterd moet worden. Het Steunpunt Mantelzorg en de SWOS-respijtzorg ervaren het knelpunt dat vrijwilligers ter ontlasting van mantelzorgers van mensen met een verstandelijke of psychiatrische beperking erg moeilijk te vinden zijn en dat het de vrijwilligersorganisaties of het Vrijwilligersloket dan niet lukt om een match te maken met de mantelzorger.

4.2.4 De verbindingsfunctie

Het Vrijwilligersloket heeft naast een makelaarsfunctie ook een verbindingsfunctie: het bijeenbrengen en ondersteunen van partijen die werken met vrijwilligers of die vrijwilligerswerk aanbieden.

Uit de verkenning die in 2008/2009 is uitgevoerd blijkt dat er frictie is tussen de behoeftes van organisaties en het "verbindings"/ netwerkaanbod op hun gebied. Er is over het algemeen weinig belangstelling voor de workshops die als doel deskundigheidsbevordering hebben, aangeboden door het Vrijwilligersloket. De oorzaak kan zijn dat het aanbod van het Vrijwilligersloket niet aansluit bij de behoefte.

- In het domein Zorg & welzijn kennen de organisaties elkaar goed en weten ze elkaar ook te vinden als het gaat om doorverwijzingen van cliëntvragen naar vrijwilligersorganisaties. Dit is in ieder geval een doel van het Netwerk vrijwillige hulp in de thuissituatie. Dit netwerk betreft echter niet de zorginstellingen, die ook vrijwilligers nodig hebben om bewoners te helpen. Echter het delen van good-practices komt nog onvoldoende uit de verf, zelfs als daar activiteiten vanuit het Vrijwilligersloket op worden georganiseerd (hoewel met het uitwisselen van mogelijkheden om nieuwe vrijwilligers te werven een begin is gemaakt). Vanuit de organisaties wordt opgemerkt dat het Vrijwilligersloket dergelijke activiteiten beter zou moeten laten aansluiten bij bestaande overleggen (zoals van het Netwerk vrijwillige hulp in de thuissituatie bijvoorbeeld). Voorts wordt opgemerkt dat het Vrijwilligersloket hier meer proactief en afstemmend zou mogen werken, in plaats van dat de vrijwilligersorganisaties de agenda moeten vullen. De organisaties beseffen daarbij dat het niet altijd eenvoudig is om vooral de vrijwilligersorganisaties die volledig draaien op vrijwilligers¹³ voor dergelijke bijeenkomsten betrokken te krijgen - dat heeft te maken met de beperktere bereikbaarheid en beschikbaarheid van vrijwilligers ten opzichte van professionals.
- Bij de culturele organisaties is de onderlinge uitwisseling en verwijzing geen gemeengoed. Dat heeft deels te maken met de 'eigenheid' van het type activiteiten en de verschillen daartussen: vrijwilligerswerk voor een museum is wezenlijk anders dan voor het openluchttheater of de radio.

¹¹ De SWOS heeft de taak Vereenzaming onder Ouderen in Soest (VOS) tegen te gaan

¹² Deelnemende partijen zijn: Humanitas regio Eemland - vriendschappelijk huisbezoek, Rode Kruis afdeling Soest-Soesterberg - Centraal meldpunt vrijwilligershulp + Sociale activiteiten + Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg; Stichting Hulpdienst Soesterberg; Stichting Hulp In Praktijk (HiP); Stichting Ravelijn/ Maatjesproject GGZ Stimulans; Stichting Welzijn Ouderen Soest (SWOS) – diverse diensten en activiteiten; De Zonnebloem - afdelingen Soest en Soesterberg; Vrijwilligersloket van Balans.

¹³ In tegenstelling tot de betaalde krachten van Vrijwilligersloket, SWOS en steunpunt Mantelzorg

- Ook in de sport is de uitwisseling en het elkaar vinden geen gemeengoed. Daar wordt toch vooral een beroep gedaan op de inzet van eigen clubleden.

Organisaties die met vrijwilligers werken zien, uitzonderingen daargelaten, nog weinig toestroom van vrijwilligers als gevolg van de Maatschappelijke stages. Organisaties geven aan dat het aangeboden vrijwilligerswerk wel aansprekend moet zijn. Tevens is de begeleiding en motivering vanuit school een factor die maakt dat leerlingen echt betrokken zijn bij het werk. Echter de motivatie van vrijwilligers, ook bij jongeren, is maatgevend voor de inzet. Daarnaast wordt er op gewezen dat het fenomeen Maatschappelijke stage pas een of twee jaren oud is. Naarmate scholen en organisaties meer ervaring krijgen met de inzet van leerlingen wordt verwacht dat hiermee een nieuwe bron van vrijwilligers ontstaat. Sommige organisaties bellen de scholieren die stage hebben gelopen na, en dat levert soms een nieuwe vrijwilliger op.

4.3 BELEID 2012-2015

De opgave

► ***Een effectieve makelaarsfunctie voor moeilijk bemiddelbare vrijwilligers***

Het grootste deel van de vrijwilligers weet direct zijn of haar weg te vinden naar de diverse organisaties die vrijwilligerswerk aanbieden. De bedrijfsvoering van het Vrijwilligersloket is gericht op quick-matches oftewel op de groep die er weinig gebruik van blijkt te maken. En dat terwijl er moeilijk bemiddelbare vrijwilligers zijn die meer aandacht en begeleiding nodig hebben, zowel aan de kant van de vrijwilliger als van de organisatie waar het beoogde vrijwilligerswerk zou moeten worden verricht.

► ***Gebruik van elkaars expertise en die van het Vrijwilligersloket bij knelpunten in het werven en behouden van vrijwilligers***

Het geringe gebruik dat organisaties maken van het aanbod dat juist bedoeld is om het werken met vrijwilligers te 'professionaliseren' maakt dat het leren van elkaars successen weinig van de grond komt. Er bestaat ontegenzeggelijk een uitgebreide structuur aan vrijwilligersorganisaties en activiteiten in Soest maar de opbrengsten van het geheel kunnen beter en moeten ook beter gezien de toekomst waarin meer vrijwilligers nodig zijn. Op de kansen die de maatschappelijke stage biedt om jongeren te binden aan blijvende of herhaalde vrijwillige inzet wordt door organisaties, uitzonderingen daargelaten, nauwelijks ingegaan.

Doelstelling

Toename van specifieke doelgroepen die vrijwilligerswerk doen, te weten jongeren/scholieren; moeilijk bemiddelbare personen (allochtonen; nieuwkomers; GGZ; VG; re-integreerders); werknemers in het kader van Maatschappelijk Betrokken Ondernemen (MBO); en vrijwilligers in de thuissituatie.

Acties

1. Het Vrijwilligersloket moet zich minder richten op individuele vrijwilligers en meer op organisaties. Voor zover het Vrijwilligersloket zich richt op individuele vrijwilligers gaat het om bemiddelen en matchen van moeilijk plaatsbare vrijwilligers
2. Afspraken maken met professionals uit de sectoren VG/GGZ/werk voor deskundige ondersteuning van het Vrijwilligersloket bij het bemiddelen van moeilijk plaatsbaren. De gemeente brengt het Vrijwilligersloket in contact met deze professionals.
3. Afspraken maken met het Voortgezet Onderwijs (VO) en het Vrijwilligersloket voor het realiseren van de verplichte Maatschappelijke Stages (MaS): alle leerlingen lopen gedurende hun schoolloopbaan maatschappelijke stage. 10% van alle leerlingen die per schooljaar maatschappelijke stage lopen bij een lokale organisatie komen na afloop tenminste eenmaal terug voor een afgeronde klus (een terugkomproject binnen één jaar);
4. Intensivering van de samenwerking met het lokale bedrijfsleven om te komen tot meer maatschappelijk betrokken ondernemen (MBO) in onze gemeente. Door een 0-meting (in 2012) brengt het Vrijwilligersloket in kaart hoeveel lokale bedrijven met hoeveel werknemers meedoen aan een vorm van MBO.
5. De gemeente wacht het advies af van een pilot door Stichting Balans/ het Vrijwilligersloket om de matching tussen hulpvraag in de thuissituatie en aanbod van vrijwilligers te verbeteren.

Nagestreefd resultaat

Meer mensen uit specifieke doelgroepen zetten zich in voor de samenleving.

5. VERSTERKEN

5.1 DEFINITIE

Met basisondersteuningsfunctie 3 “versterken” wordt het opbouwen en onderhouden van een effectieve lokale of regionale ondersteuningsstructuur bedoeld, voor vrijwilligers en organisaties die met vrijwilligers werken.

Het is zonde van de tijd en energie wanneer vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zelf het wiel moeten uitvinden ten aanzien van diverse aspecten van het vrijwilligerswerk zoals werving, eigen vrijwilligersbeleid; verzekering; vergoeding; waardering etc.). Belangrijk is dat de lokale ondersteuningsstructuur aansluit bij wat de vrijwilligersorganisaties zelf al doen en dat deze ondersteuningsstructuur geen blinde vlekken kent. Alle sectoren in het vrijwilligersveld moeten een beroep kunnen doen op een ondersteuningsorganisatie die hen op passende wijze ondersteunt.

5.2 HUIDIGE UITVOERING IN SOEST

Verreweg de belangrijkste instantie die organisaties ondersteunt bij de vrijwillige inzet is het Vrijwilligersloket van Stichting Balans. Het Vrijwilligersloket organiseert meerdere op werving van vrijwilligers gerichte activiteiten voor organisaties (Beursvloer enz.) en kan organisaties en vrijwilligers ook individueel ondersteunen met raad en daad. Taken die het Vrijwilligersloket tot nu toe uitvoert zijn:

- matching en bemiddeling (gericht op vrijwilligers en organisaties)
- evenementen vrijwilligerswerk (gericht op vrijwilligers en organisaties)
- promotie vrijwilligerswerk (gericht op vrijwilligers en organisaties)
- activiteiten in het kader van Maatschappelijk Betrokken Ondernemen (gericht op organisaties: bedrijven)
- organiseren Maatschappelijke stages (gericht op organisaties: scholen)

In de kern Soesterberg is begin 2011 gestart met een particulier initiatief het zogenoemde Soesterbergs Vrijwilligerscafé, waarin een aantal (sport)verenigingen en sociaal-culturele instellingen in Soesterberg elkaar op regelmatige basis vrijblijvend ontmoeten en met elkaar te overleggen over verenigingszaken en zaken van gemeenschappelijk belang. Ook de Sportfederatie Soest en het Cultuurplatform zijn particuliere initiatieven.

5.2.1 Evaluatie van de huidige ondersteuningsstructuur

Uit de verkenning van 2008/2009 en de in 2011 gehouden expertmeetings blijkt het volgende:

- De meeste organisaties die werken met vrijwilligers hebben geen eigen notitie vrijwilligersbeleid opgesteld. Wel hebben de organisaties die werken met grote aantallen vrijwilligers (bijvoorbeeld in de zorg) de afgelopen jaren geïnvesteerd in beroepskrachten die vrijwilligers begeleiden en ondersteunen;
- Er heerst onduidelijkheid bij organisaties over de rolverdeling tussen de gemeente en het Vrijwilligersloket, bijvoorbeeld bij wie vrijwilligers terecht kunnen als het gaat om deskundigheidsbevordering;
- Organisaties zouden hulp willen bij deskundigheidsbevordering, de afbakening van de inzet die van vrijwilligers verlangd mag worden (alleen in het domein Zorg & welzijn) en het promoten van het vrijwilligerswerk;
- Organisaties behoefte hebben aan netwerkbijeenkomsten waar zij goede praktijken en knelpunten kunnen bespreken, maar ook concrete afspraken over samenwerking kunnen

maken. Daarmee zou de infrastructuur van het vrijwilligerswerk kunnen worden versterkt. Het meest praktisch is aan te sluiten bij bestaande overleggen. Het is dan wel nodig dat het Vrijwilligersloket zich actief tot deze overleggen wendt.

5.3-BELEID 2012-2015

De opgave

► **Breng focus aan in de functies van de ondersteuningsstructuur....**

In het vorige hoofdstuk is al aangegeven dat het Vrijwilligersloket zich bij het makelen vooral zou moeten richten op de moeilijker bemiddelbare/ plaatsbare vrijwilligers. Een eventuele taak van het Vrijwilligersloket in de bemiddeling in de sector Zorg & welzijn tussen vragen vanuit de thuissituatie om vrijwillige inzet, wordt inmiddels al nader onderzocht (2 jarig project van Balans).

Wat betreft de verbindingsfunctie zou het Vrijwilligersloket de bestaande netwerken (Netwerk vrijwillige hulp in de thuissituatie, Cultuurplatform en Sportfederatie) enerzijds moeten versterken door afstemming en samenwerking tussen de organisaties die met vrijwilligers werken te bevorderen, en anderzijds moeten benutten voor kennisoverdracht.

Voorts hebben vrijwilligers ondersteuning nodig op allerlei (zakelijke)aspecten van het doen van vrijwilligerswerk evenals de (besturen van) organisaties die met vrijwilligers werken (omdat die besturen vaak ook zelf uit vrijwilligers bestaan).

► **.... en ontwikkel in samenspraak met het veld van vrijwilligersorganisaties en belangenbehartigers¹⁴ informatiepakketten vrijwilligersondersteuning**

Nieuw te ontwikkelen informatiepakketten vrijwilligersondersteuning zijn nodig zodat elke vrijwilliger en de besturen van vrijwilligersorganisaties kennis kunnen nemen van relevante informatie. Het gaat daarbij om algemene informatie, en waar nodig gespecificeerd voor de domeinen (Zorg & Welzijn, cultuur, sport, scholen). In de informatiepakketten wordt tenminste te ingegaan op:

- De functies en activiteiten van het Vrijwilligersloket
- De werking van de vrijwilligersverzekering
- Deskundigheidsbevordering bijvoorbeeld op het vlak van:
 - o EHBO
 - o Good Governance
 - o Sponsoring
 - o Inning contributie
 - o Waardering geven aan de eigen vrijwilligers
 - o De vrijwilligersvergoeding (Belastingdienst)
 - o (Subsidie)mogelijkheden voor cursussen en begeleiding
- Handreiking voor besturen van vrijwilligersorganisaties met tips voor het werven en behouden van vrijwilligers.

Doelstelling

(Georganiseerde) vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zijn beter geïnformeerd over allerlei (zakelijke) aspecten van het vrijwilligerswerk.

Acties

De gemeente vraagt het Vrijwilligersloket met (vrijwilligers)organisaties en landelijke kennisinstituten samen een informatiepakket te ontwikkelen met waar nodig extra informatie

¹⁴ Zorg & welzijn: netwerk Vrijwillig hulp in de thuissituatie, zorginstellingen, WMO-raad, Cosbo en MEE; cultuur: Cultuurplatform Soest; sport: Sportfederatie Soest; alle domeinen: landelijke kennisinstituten

per sector voor de (georganiseerde) vrijwilligers. Dit basispakket wordt door alle organisaties aan de eigen vrijwilligers (gratis) aangeboden. Ook ongeorganiseerde vrijwilligers kunnen hierover (via het Vrijwilligersloket) beschikken. Er wordt ook een informatiepakket voor de besturen van organisaties ontwikkeld.

Nagestreefd resultaat

Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties beschikken over een goede en eenduidige informatievoorziening over diverse aspecten van het vrijwilligerswerk.

6. VERBREIDEN

6.1 DEFINITIE

Met basisondesteuningsfunctie 4, "verbreiden" wordt bedoeld het waarderen en promoten van vrijwilligerswerk.

Volgens landelijke kennisinstituten zijn hierbij de volgende aspecten van belang:

1. Verzekering: alle Nederlandse vrijwilligers zijn gratis via de gemeente verzekerd (vrijwilligersverzekering).
2. Een tastbaar blijk van waardering, zoals een onkostenvergoeding, cursussen, attenties of speciale evenementen.
3. Het tonen van inspirerende voorbeelden. Hierbij kan worden aangesloten bij bijvoorbeeld NLDoet (jaarlijks in maart), de Nationale Vrijwilligersdag (jaarlijks op 7 december) of de internationale dag van de vrijwilliger (jaarlijks op 5 december).

6.2 HUIDIGE UITVOERING IN SOEST

6.2.1 Verzekering

Via de gemeente zijn alle vrijwilligers in Soest verzekerd. De vrijwilligersverzekering beoogt de risico's van vrijwilligers bij de uitoefening van hun taken te verzekeren. Kortweg: de vrijwilligers vrijwaren van 'toestanden'. Voorts is er een module opgenomen waarbij organisaties ook gevrijwaard worden van risico's en aansprakelijkheden van en voor hun vrijwilligers. Via het gemeentefonds krijgen gemeenten hier geld voor, hier is een convenant voor getekend door de VNG met BZ en VWS. Het betreft overigens een secundaire verzekering die intreedt als de eigen verzekering van de vrijwilliger of de vereniging/stichting de schade niet wil dekken. Ook scholieren die werken aan een maatschappelijke stage zijn verzekerd. Probleem is dat niet alle vrijwilligersorganisaties en zeker niet alle vrijwilligers op de hoogte zijn van deze verzekering hoewel via de lokale pers en de gemeentelijke website hier wel over is gecommuniceerd.

6.2.2 Waardering

- Een beperkt percentage vrijwilligers (32%) ontvangt een onkostenvergoeding.
- En bij een kwart van de organisaties wordt een vrijwilligerscontract afgesloten.
- Organisaties zorgen voor hun vrijwilligers. Zo krijgt 62% van de vrijwilligers jaarlijks een attentie (uitje of cadeau) aangeboden.
- Echter, voor de helft van de vrijwilligers is geen begeleiding/ coaching van de vrijwilligers geregeld bij hun vrijwillige inzet (geen vrijwilligerscoördinator).

6.2.3 Promotie

- De Soester Sportfederatie verzorgt jaarlijks het sportgala, waar de – voorgedragen - "sportvrijwilliger van het jaar" wordt geëerd.
- De Gouden Oliebol, de publieksvrijwilligersprijs georganiseerd door de politieke partij Groen Links.

Ter illustratie: Tijdens de expertmeeting met culturele organisaties is de suggestie gedaan om alle vrijwilligers een vrijwilligerspas te geven. Daarmee zijn de vrijwilligers bekend, maar ook kunnen aan de kaart voordelen worden verbonden, bijvoorbeeld gratis deelname aan één van de activiteiten van de Soester culturele organisaties. Dat maakt het aantrekkelijk om vrijwillige inzet te plegen en deze wordt ook nog eens 'beloond'.

6.3 Beleid 2012-2015

De opgave

Vele Soestenaren zetten zich als vrijwilliger in. Dat moet ook zo blijven. Een derde van de organisaties die met vrijwilligers werken kampt echter met een tekort en doordat de Soester bevolking vergrijst, komen er weliswaar meer vrijwilligers maar ook meer vragen om hulp. Om de vrijwillige inzet in de samenleving te behouden, is een structurele inzet nodig waar het gaat om de waardering en verzekering van vrijwilligers en de promotie van het vrijwilligerswerk.

► **Alle vrijwilligers moeten weten dat zij verzekerd zijn**

De opgave is dat alle vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers op de hoogte zijn van het feit dat alle vrijwilligers die vanuit een organisatie vrijwillige inzet plegen verzekerd zijn via de gemeente. Het is ook niet zo dat de verzekering apart moet worden aangevraagd.

► **Alle vrijwilligers en hun vrijwillige inzet moeten worden gewaardeerd**

Waardering een belangrijke drijfveer onder de vrijwillige inzet. Een blijk van waardering, bijvoorbeeld eens per jaar, vanuit de eigen organisaties is wel de ondergrens. Dat is primair de verantwoordelijkheid van de (vrijwilligers)organisaties zelf.

In samenwerking tussen de organisaties en het Vrijwilligersloket kunnen aansprekende mogelijkheden om de waardering te uiten worden uitgewisseld (via het informatiepakket)

► **Promotie van het vrijwilligerswerk in Soest en Soesterberg**

Doelstelling

Het vrijwilligerswerk wordt in de gemeente meer gepromoot en gewaardeerd.

Acties

1. Continuering van de uitvoering van de regeling vrijwilligersverzekering.
2. De gemeente stimuleert dat georganiseerde vrijwilligers in Soest jaarlijks een blijk van waardering van de organisatie voor wie of namens wie zij hun inzet plegen, krijgen. De gemeente maakt daartoe binnen bestaande middelen budget vrij die vrijwilligersorganisaties met dat doel mogen inzetten voor eigen evenementen of acties (subsidie uit budget deskundigheidsbevordering). Het Vrijwilligersloket helpt desgevraagd vrijwilligersorganisaties plannen daarvoor te maken.
3. De gemeente promoot in algemene zin het vrijwilligerswerk en daarmee de werving van vrijwilligers door:
 - Aandacht voor vrijwilligerswerk op gemeentelijke website(s);
 - Informatie over vrijwilligerswerk tijdens de gemeentelijke informatiebijeenkomsten voor nieuwe bewoners;
 - Aandacht voor vrijwilligerswerk in gemeentelijke publicaties (lokale media), tenminste eenmaal per jaar;
 - Aansluiting bij landelijke acties ter promotie van vrijwilligerswerk;
 - Te onderzoeken of het idee van het Cultuurplatform Soest voor een 'vrijwilligersvoordeelpas' haalbaar is (waarbij de voordelen buiten het cultuurterrein mogen liggen. Het Vrijwilligersloket voert dit onderzoek in 2013 uit en indien mogelijk wordt de pas in 2014 ingevoerd

Nagestreefd resultaat:

Vrijwilligers(organisaties) ondervinden dat de gemeente het doen van vrijwilligerswerk waardeert en promoot.

7 ■ VERANKEREN

7.1 DEFINITIE

Onder basisondersteuningsfunctie 5, “verankeren” wordt verstaan het borgen en vastleggen van de kennis en ervaring opgedaan met betrekking tot vrijwilligerswerk, binnen de gemeente en maatschappelijke organisaties. Leren van evalueren levert kennis op.

7.2 HUIDIGE UITVOERING IN SOEST

Het Vrijwilligersloket dat ook fungeert als vacaturebank voor het aanbod en de vraag naar vrijwilligerswerk, heeft in de loop der jaren vele contacten opgebouwd waarbij organisaties, bedrijven en scholen zijn betrokken bij en geïnformeerd over vrijwillige inzet in Soest. Daarnaast biedt het Vrijwilligersloket op haar website diverse standaardcontracten en keuzetesten.

De verankering van de kennis en ervaring gebeurt op dit moment beperkt en niet structureel. Een kennisbank met good-practices en vaste ondersteuningsinformatie of -pakketten is niet aanwezig.

7.3 BELEID 2012-2015

De opgave

Uiteraard zijn er landelijke kennisinstituten (Movisie) waarin veel kennis is over het vrijwilligerswerk maar

- ***De lokale en landelijk beschikbare kennis, good-practices en ervaringen moeten worden ontsloten voor de Soester samenleving.***

Doelstelling

Er is meer borging van kennis en ervaring omtrent vrijwillige inzet in de gemeente.

Acties

1. De gemeente vraagt het Vrijwilligersloket landelijke en lokale good-practices in het vrijwilligerswerk te verzamelen. Deze good-practices worden door het loket via een (digitale) nieuwsbrief toegankelijk gemaakt en met regelmaat naar behoefte verspreid onder lokale (vrijwilligers)organisaties;
2. De gemeente vraagt het Vrijwilligersloket actief bestaande netwerken van vrijwilligersorganisaties te stimuleren kennis en ervaring interactief uit te wisselen.

Nagestreefd resultaat:

Vrijwilligersorganisaties delen kennis en ervaring met elkaar via (bestaande) netwerken en hebben toegang tot landelijke en lokale good-practices.

8. BEGROTING

Binnen de gemeentelijk meerjarenbegroting is voor het vrijwilligerswerk in Soest beschikbaar:

Budgetten Vrijwilligerswerk gemeente Soest	Bedragen
Vrijwilligersverzekering	€ 12.500
Subsidieregeling Deskundigheidsbevordering vrijwilligers	€ 8.915
Maatschappelijke stages St. Balans	€ 42.102
Vrijwilligersloket/ maatschappelijk betrokken ondernemen St. Balans + beursvloer + promotie + ondersteuning van vrijwilligersorganisaties	87.808 + <u>69.561</u> € 157.369
Totaal	€220.886

Voor de toekomst worden voorsnog geen wijzigingen in de gemeentelijke begroting voorgesteld. Wel worden accentverschuiving in de aanwending van de middelen voorzien, waarover met Stichting Balans (het Vrijwilligersloket) afspraken worden vastgelegd in het kader van de Beleidsgestuurde Contractfinanciering (BCF). Het gaat dan om het verruimen van de bestedingen van het budget voor deskundigheidsbevordering (ook voor waarderingblijken voor de vrijwilligers) als de taken van het Vrijwilligersloket.

De belangrijkste wijzigingen in de gemeentelijke vraagstelling aan het Vrijwilligersloket zijn:

- het loket richt zich minder op individuele vrijwilligers en meer op organisaties. Voor zover het loket zich richt op individuele vrijwilligers gaat het om bemiddelen en matchen van moeilijk plaatsbare vrijwilligers
- het loket biedt organisaties een informatiepakket met alle relevante informatie die vrijwilligers per sector nodig hebben zoals de vrijwilligersverzekering, deskundigheidsbevordering enzovoorts. Ook verspreidt het loket naar behoefte een (digitale) nieuwsbrief over vrijwilligerswerk
- het loket speelt een meer actieve rol om (bestaande) netwerken van vrijwilligersorganisaties te stimuleren om waardering en uitwisseling van kennis en ervaring hoger op de agenda te zetten
- het loket doet voorstellen hoe het gemeentelijk budget ter waardering en bevordering van de deskundigheid van vrijwilligers beter ingezet kan worden. Het loket helpt desgevraagd vrijwilligersorganisaties bij het opstellen van plannen en subsidieaanvragen die dit tot doel hebben
- het loket komt (in samenwerking met vrijwilligersorganisaties) met voorstellen hoe de tevredenheid van de (georganiseerde) vrijwilligers over de ondersteuning in Soest onderzocht kan worden.

De gemeente wil het loket als belangrijke partij in de ondersteuningsstructuur inzetten om de doelstellingen en resultaten die in de nota zijn benoemd te realiseren, en dit uiteraard als *aanvulling* op wat vrijwilligersorganisaties in Soest zorg & welzijn al doen op het gebied van behoud en werving van vrijwilligers. Overigens heeft de gemeente met de SWOS afzonderlijke afspraken over vrijwilligersondersteuning en deskundigheidsbevordering (BCF) gemaakt.

BIJLAGEN

A) Bijlage gebruikte afkortingen en definities

Gebruikte afkortingen

EVJ	Europees jaar van het vrijwilligersbeleid
MBO	Maatschappelijk betrokken ondernemen
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
SMART	Specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
SWOS	Stichting Welzijn Ouderen Soest
MaS	Maatschappelijke stages
HiP	Stichting Hulp in Praktijk

Definities

Vrijwilliger	Een vrijwilliger is iemand die uit vrije wil werkzaamheden verricht, buiten een vast dienstverband. In het algemeen zijn deze werkzaamheden onbetaald of staat er een vergoeding tegenover die lager ligt dan het minimumloon bij betaald werk.
Ongeorganiseerde vrijwilligers	Ongeorganiseerde vrijwilligers zijn mensen die zich inzetten voor anderen zonder georganiseerd verband.
Vrijwilligerswerk	Vrijwilligerswerk is het geheel van activiteiten uitgevoerd door een vrijwilliger, zonder vergoeding, en met een maatschappelijk doel en voor anderen, hetzij individuen, groepen of de samenleving in haar geheel (maar zonder familieband), binnen een organisatie, met of zonder rechtspersoonlijkheid.
Maatschappelijk betrokken ondernemen	Middelen en inzet die bedrijven vrijwillig beschikbaar stellen om projecten te ondersteunen in maatschappelijke sectoren zoals de zorg, sport, cultuur en het onderwijs.
Respijtzorg	Respijtzorg biedt mantelzorgers de mogelijkheid hun zorgtaken tijdelijk aan een ander over te laten. De bedoeling is dat mantelzorger even helemaal vrij af is van zorg
Mantelzorg	Mantelzorg is de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door naasten: familieleden, vrienden, kennissen en burens. Kenmerkend is de reeds bestaande <i>persoonlijke band</i> tussen de mantelzorger en zijn of haar naaste. Daarnaast gaat het om langdurige zorg die onbetaald is.
Civil society	Het institutionele domein van vrijwillige associaties, een aanduiding van organisaties of instituties buiten de sfeer van de overheid, de markt en de verbanden van familie en vrienden.
Vrijwilligersloket	Het Vrijwilligersloket is een professionele vraagbaak/ondersteuningsmogelijkheid op het gebied van bijvoorbeeld contracten, verzekeringen, regelingen, werving, scholing, etc. voor vrijwilligers en vooral de organisaties die met vrijwilligers werken.

B) Bijlage deelnemers expertmeetings

Zorg & welzijn

Wilma Pothof	Coördinator Vriendschappelijk Huisbezoek Humanitas, afd. Soest- Baarn
Christine Visser	Relatiemanager Stichting HiP
Nel Pelzer	Rode Kruis Afdeling Soest/Soesterberg
Hans van Baalen	Rode Kruis Afdeling Soest/Soesterberg
Erica Stanton	Vrijwilligerscoördinator Stichting Zorgpalet Baarn Soest
Monique Hinfelaar	Manager zorg Daelhoven, Stichting Zorgpalet Baarn Soest
Inge Broersma,	SWOS (vrijwillige hulp thuis)
Margot Bultink	SWOS (vereenzaming ouderen)
Hanny de Wit	SWOS (ontmoetingscentrum de klarinet)
José v.d. Broek	Steunpunt Mantelzorg
Marion Foppele	St. Balans

Kunst en Cultuur

De heer A.H.Donker-Waninge	Solcon
Cees Vos	namens Museum Oud Soest, Stichting 4 en 5 mei, Toeristisch Platform Soest en de intocht van de Sint
Jean Heijl en Frank de Reede	Openluchttheater Cabrio
Bert Smit	Cultuurplatform Soest
De heer Coenen	Stichting De Soester Kring
Robert Taal	adviseur Leefomgeving woningstichting Portaal
	Radio Soest
	Groot Gaesbeeker Gilde
Wim de Kam	Voorzitter De Historische Vereniging Soest / Soesterberg e.a.

Sport (inbreng van)

Gerrit Klaassen	Sportvereniging Laetitia
Niels van Looveren	Sport Federatie Soest
Erik Tolboom	Sport Federatie Soest
Leo Verver	Sport Federatie Soest
Marco Ahlers	Beleidsambtenaar Sport gemeente Soest

C) Bijlage landelijke ontwikkelingen: Deelname aan vrijwilligerswerk

Volgens het CBS ligt deelname aan georganiseerd vrijwilligerswerk sinds 2001 op 42 à 43 procent. Het onderzoek 'Geven in Nederland' (GIN) komt voor 2006 op een minstens eenmalige deelname van 42 procent (41 procent in 2004). Culturele Veranderingen in Nederland van het SCP schat de deelname zowel in 2000 als in 2004 op 30 procent.

Verschillende onderzoeken geven verschillende cijfers. GIN laat een daling zien van 40 procent in de, per vrijwilliger per maand, bestede uren: van 23 uur in 2002 naar 13,3 uur in 2006. Ook het Tijdsbestedingonderzoek ziet de tijdsbesteding per persoon afnemen. Uitgedrukt in het tijdsbudget van de hele bevolking nam de post 'vrijwilligerswerk' af van 1,2 uur per week in 2000 naar 1,1 uur in 2005.

D) Bijlage gerealiseerd gemeentelijk vrijwilligersbeleid 2008-2011

Activiteiten	Mate van realisatie
1. Aantallen vrijwilligers en hun behoeften zijn, evenals de omvang van het maatschappelijk betrokken ondernemen aanmerkelijk beter in beeld dan in 2007.	Gerealiseerd door de uitgevoerde verkenning in 2008/2009. De resultaten zijn verwerkt in deze nota.
2. Een goed werkende lokale ondersteuningstructuur rondom het Vrijwilligersloket en MBO, die vraag en aanbod matcht (tussen vragers naar en aanbieders van vrijwilligerswerk, van maatschappelijke stages van scholieren, en MBO stimuleert)	Er is een ondersteuningsstructuur (Vrijwilligersloket) die deels (sector Zorg & welzijn) goed wordt gewaardeerd, maar deels ook beperkt zichtbaar (culturele sector) is.
3. Een nieuwe notitie Vrijwilligersbeleid geschreven.	Te realiseren via deze nota.
4. (Laten) uitvoeren door / in samenwerking met het Vrijwilligersloket en andere partijen die veel werken met vrijwilligers van: <ul style="list-style-type: none"> a. Kwantitatief onderzoek naar het aantal vrijwilligers in de gemeente (nulmeting); b. Kwalitatief onderzoek naar de ondersteuningsbehoeften van vrijwilligers, waaronder de (specifieke) ondersteuningsbehoeften van allochtonen en (licht) gehandicapte mensen c. Kwalitatief onderzoek naar mogelijkheden dat (vaste) vrijwilligers(maatjes) respijtzorg bieden om mantelzorgers te ontlasten; dit in aansluiting op reeds gestarte acties van mantelzorgconsulente SWOS en Vrijwilligersloket. 	Gerealiseerd door de uitgevoerde verkenning in 2008/2009.
5. (Activiteiten van) Bestaande Vrijwilligersloket in samenwerking met andere partijen die veel werken met vrijwilligers verder ontwikkelen.	Door het Vrijwilligersloket zijn vele activiteiten ondernomen ter ondersteuning van organisaties, echter de opkomst bij dergelijke activiteiten wisselt sterk.
6. Inventariseren van enerzijds kortdurende projecten van bedrijven, instellingen en organisaties t.a.v. MBO en maatschappelijke stages en anderzijds de voorwaarden waaraan projecten moeten voldoen om aan te kunnen sluiten bij de deskundigheid van bedrijven.	Dit is uitgevoerd, volgens de activiteiten van de Stichting Balans.
7. Herijken van de huidige gemeentelijke regeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers.	Nog niet uitgevoerd.
8. Publiekscampagnes om het vrijwilligerswerk onder de aandacht van het grote publiek te brengen teneinde de positie van vrijwilligers te versterken (incl. imago) en om nieuwe vrijwilligers te werven, o.a. door het Vrijwilligersloket.	Vanuit het Vrijwilligersloket worden periodiek en incidenteel campagnes en evenementen georganiseerd (zoals de Beursvloer).